

Büyüklerimiz ve Madenciliğimiz.

Memleketin en feyizli istihsâl unsurları ve en verimli döviz kaynakları olarak Cumhuriyet hükümetinin her zaman birinci plânda ehemmiyet verdiği toprak altı servetlerimiz ve bunları işletme yolunda alınan tedbirlerle gün geçtikçe gelişen madenciliğimiz, büyüklerimizin bu son günlerde de üzerinde en çok ısrar ve alâka ile durdukları mevzulardan biri olmuştur. Memleket gezilerinde *Millî Şef* maden yatakları ve işlemlerile çok yakından alâkadar olmakta, *Başvekilimiz* kömür havzamızı ve demir fabrikamızı ayrıca ziyaret etmiş bulunmaktadır.

Gazetelerimizde yer almış bulunan bu beyanat ve intibaları burada, mecmuamızın baş sütunlarında, duyduğumuz memnuniyet ve şükranı ifadeye güzel bir vesile teşkil etsin ve maden müntesiblerinin hafızalarında ve kütüphanelerinde yer etsin diye tekrar bir arada neşrediyoruz.

Millî Şef, Türkiye Büyük Millet Meclisinin altıncı intihap devresini açma nutkunda büyük memleket meseleleri etrafında Meclisi tenvir eder ve gereken direktifleri verirken demir ve kömür işlerimize de şu suretle temas buyurdular:

«Beş senelik plânın eksiklerini bir an evvel tamamlamağa, hükümet, ciddî olarak gayret sarfediyor. Karabük demir ve çelik fabrikalarının sene içinde işlemeğe başlaması, memlekete her bakımdan büyük kuvvet vermiştir. Boru fabrikasile haddehane ve çelikhane kısımlarının yakında faaliyete geçeceğini ümid ediyoruz.»

Toprakaltı servetlerimizin işletilmesi için ciddî gayretler sarfediyoruz. Bu sene Ergani bakır izabehanesi bakır istihsaline başlamıştır. Fakat kömür istihsali mevzuuna yüksek dikkatinizi bir daha celbetmek isterim. Bu memleketin medeniyet ve ümran yolunda ilerlemesi için kömürün memleket içinde en geniş mikyasta istihlâki, her suretle teşvik olunmak lâzımdır. Memleketin her yerinde bol ve ucuz olarak tedarik olunabilecek kömür, başlıca terakki vasıtasıdır. Bu maksada mâni olacak her türlü bahalılık unsurları dikkatle bertaraf edilmek lâzımdır. İktisat Vekâletinin Devletçe tedbirlere devam ederken, vatandaşlara geniş mikyasta iş sahası bırakmak hareketi takdir ve teşvikinize lâyıktır.»

Başvekilimiz Doktor Refik Saydam, Karabük demir fabrikalarını ve Zonguldak kömür işletmelerini mahallinde görmek, alınacak tedbirlerin ve tamamlanacak noksanların tesbitinde bizzat yerinde hazır bulunmak ve fikir edinmek için Müstakil Gurup Reis Vekili Rana Tarhanı ve İktisat Vekilimizi de beraberlerine alarak yaptığı gezinin sonunda intibalarını şu vecîz cümlelerle tevdi etmiş bulunuyor:

«Karabükteki ağır sanayi tesisatım gördüm. Bu muazzam tesisatın işlenmesi için daha alınması lâzımgelen tedbirler olduğu neticesine vardım. Ankara'ya gidince bunlar üzerinde tekrar çalışacağım. Zonguldak'ta yaptığım tetkikatta, kömür havzasının çoktanberi düşünüldüğü gibi devletleştirilmesi zamanının artık gelmiş olduğu neticesine v.ardım. Günden güne çoğalan dahilî ve sınaî kömür ihtiyacını karşılayabilmek için alınması lâzımgelen tedbirler, yani amele meselesi, amelenin daimileştirilmesi imkanları, sıhhî ihtiyaçları, iaşeleri ve havzanın -bir elden idaresi için lâzımgelen kanunî, teşebbüsler yapılırken, istihsalin sektedar olmaması ve mesainin ahenkli olarak devam etmesi hususlarını idare amirleriyle mütehasıslar ve alâkadar işletmelerle birlikte tetkik ettim. Vasil olduğumuz neticelerden memnunum.

İktisat Vekili ardaşım, icabeden layihaları hazırlayacak ve bu devrede de Büyük Millet Meclisinin müzakere ve tasvibine arz olunacaktır.»

Başvekilimizin bir hafta sonra verdiği bir nutukta, Karabük hakkında yapacağını ifade ettiği etüde başlamış olduğunu şu cümlelerle anlamış bulunmaktayız:

«.. Devlet sanayiinin en büyük ve ehemmiyetli kısmını teşkil eden Karabük Demir ve Çelik fabrikaları, Cumhuriyetin heybetli bir eseri olarak sene içinde faaliyete geçmiş ve 10 Eylül 1939 tarihinden beri Türk demirinin istihsaline başlanmıştır. Karabük fabrikalarının mühim aksamından olan boru fabrikasıyla haddehane ve çelikhane kısmının da biran evvel işletmeğe açılması için elden gelen gayret sar/olunmaktadır.»

Her Birinci-Kânununun 12 nci günü Türkiye Cumhuriyetinde Yerli Malı ve Artırma haftası olarak kutlanmakta ve o gün Ankara Halkevinde, verilen bir konferansla Hükümet Reisleri, bu husustaki millî tedbirleri ve yeni inkişafı belirten bir hitabe irad etmektedirler. Doktor Refik Saydam, bu seneki hitabesinde tam bir vuzuh ve katiyetle iktisadî sistem hedeflerimizi anlatmış ve nutkunda toprakaltı servetlerimize de geniş ve mühim bir yer ayırmıştır.:

«.. Toprakaltı servetlerimizin istismarı yolundaki çalışmalarımıza, bunlann tediye muvazenesi bakımından haiz oldukları ehemmiyeti de göz önünde tutarak, hızla devam etmekteyiz.

Memleketimizin başlıca enerji kaynağını teşkil eden Ereğli kömür havzasının istihsalâtı, son senelerde, Cumhuriyetten evvelki senelere nazaran hemen üç inişli derecesinde artmış olmakla beraber iktisadî hareket ve faaliyetlerin yeniden yeniye doğurduğu ihtiyaçları karşılamak için, bu havzada istihsalî bir elde toplamak gibi, daha cezrî bir tedbire müstacelen baş vurulması zarureti iktisab etmiş bulunuyor. Kömür havzamızı devletleştirmek hususundaki düşüncelerimize bir hafta evvel havzada yaptığımız tetkikat neticeleri kuvvet vermiş bulunmaktadır.

Krom ve bakır istihsalimiz, memnuniyetbahş bir şekilde inkişaf etmektedir. Erganide yedi bin beş yüz ild on bin ton saf bakır istihsal edilmek üzere kurulması evvelce kararlaştırılmış bulunan tesisat ikmal olunmuştur. Bu işletme halen tecrübe işletme devresinden normal istihsal devresine girmiş bulunuyor. Senede iki bin beş yüz ton saf bakır çıkaran Kuvarshan madeninin de işletilmesine muntazaman devam

Divrik Demir Gevheri Yataklarında :

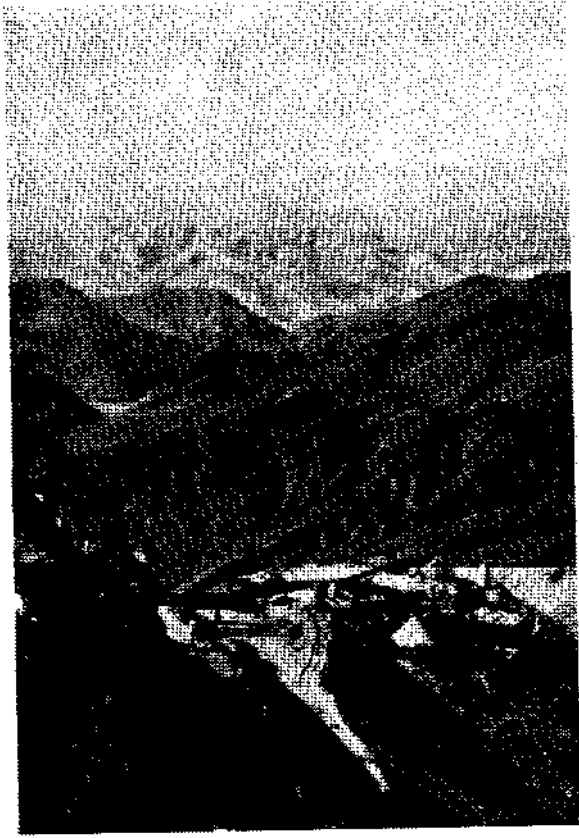
Millî Şefimiz işletme
müdüründen izâhat alırken

Reisicumhur İsmet İnönü
Divrik ameleleri ile
konuşurlarken

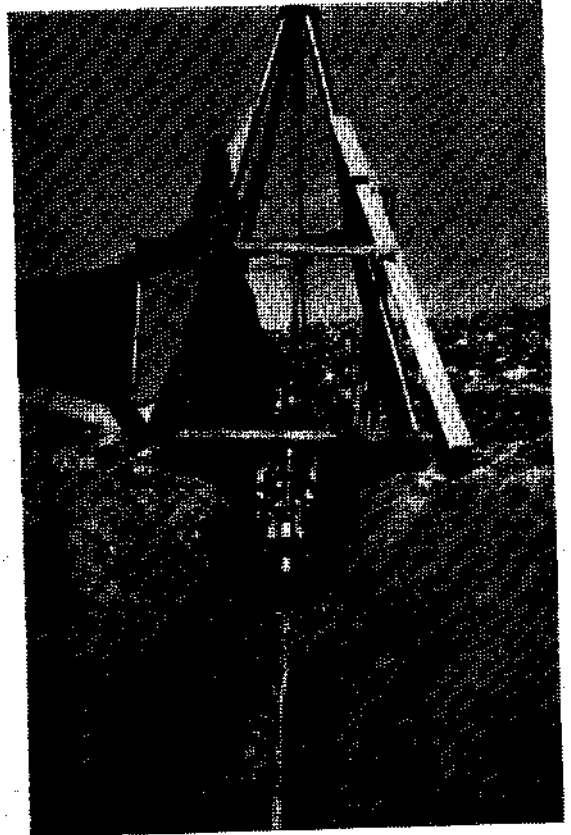
Demirdağda cevher tıraçalar
şeklinde yükselirken

Milyonlarca ton demir cevheri ihtiva eden
Divrik madeni, ön safta memurin ve
amele evleri

Demir cevheri yataklarının sihan ve imtidadı
sondajlarla tetkik edilirken

Zonguldak Havzasında:

Başvekil ve İktisat Vekili ile
T. B. M. M. Müstakil Grubu
Reis Vekili istasyonda
karşılanırlarken

Başvekil Dr. Refik Saydam amele
vaziyetini doğrudan doğruya
tetkik ederlerken

Havzadan kömür sevk edilirken

Karabük Demir ve Çelik Fabrikalarında :

Başvekil Dr. Refik Saydam refakatinde
İktisat Vekili Hüsnü Çakır ile T. B.
M. M. Müstakil Gurup Reis Vekili
Rana Tarhan olduğu halde fabrikaları
gezerlerken.

olunmaktadır. Murgul bakır madenlerimizde senede sekiz ilâ on bin ton saf bakır istihsâl edecek kabiliyette bir tesisat vücade getirilmesi için gereken teşebbüslere girişilmiştir.

Divrik demir madenimizde istihsalât devam etmektedir. Bu madende vücade getirilmesi icap eden tesisatın daha büyük faydalar temin edeceği aşikârdır. Demir cevherlerimizden bahsederken Kocaeli Vilâyetinin Hendek kazasında Sakarya Ağzı civarında mahiyeti itibarile büyük imtidadı olduğu tahmin olunan rüsubî demir madenine tesadüf edilmiş olduğunu kaydetmek isterim. Buradaki tetkikat hararetle devam etmektedir. Maden arama faaliyetimiz, programlar dairesinde inkişaf etmiştir. Petrol aramalarına devam olunmaktadır. Memleketin muhtelif noktalarında yapılan ve yapılmakta olan sondajlara zamimeten bu sene Adana mıntakasında da sondajlara başlanmıştır. Petrol aramalarına petrol buluncaya kadar devam etmek kararımızdır. Türk azmi nihayet bu işi de başaracaktır.

Alüminyum istihsaline yarayan boksit zuhuratı memleketin muhtelif yerlerinde tesbit edilmiş bulunmaktadır. Zonguldak, Akseki ve İslâhiyede bulunmuş olan bu zuhurattan istifade imkânları taharri ve tetkik edilmektedir.»..

Mecmuamızın geçen bir yıllık neşriyatında zaman zaman müjdeler ve imkânlar halinde temas ettiğimiz ameliye ve neticeleri büyüklerin sözlerinde tebellür etmiş görüyoruz.

Erzurum dönüşü, demiryolu mühendislerimizin büyük başarılarını yakından görerek onlara takdirlerini bildirirken diğer şubelerdeki bütün Türk mühendislerinin de onlar ayarında muvafakiyetler kaydetmesini isteyen Millî Şefin bu direktif ve teşvikinden bir kat daha hız ve şevk kazanan Türk madencileri de büyükleri memnun edecek büyük başarılar yolundadırlar.

M. T. A.

